

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

24 august 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2016, declarat de avocatul Marian Suduc, în numele inculpatului

*Friptu Vitalie Vasile, născut la
25 august 1965 în s. Izvoare, r-nul Fălești, locuitor al s.
Cojușna, r-nul Strășeni, cetățean al R. Moldova, fără
antecedente penale.*

	<i>Termenul de examinare</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>23.12.2014 – 10.12.2015,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>18.01.2016 – 10.05.2016,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>15.07.2016 – 24.08.2016.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 10 decembrie 2015, Friptu Vitalie a fost condamnat în baza art. 302 alin. (2) lit. b) Cod penal la 1 an închisoare.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat, pe un termen de probă de 1 an.

Prin aceeași sentință au fost condamnați Mavroian Iuri și Botnari Liubovi, dar în privința lor hotărârile judecătorești nu se contestă.

2. Instanța de fond a constatat în perioada lunilor martie-aprilie 2013, Friptu Vitalie, acționând împreună și de comun acord cu o altă persoană, în scopul organizării practicării cerșetoriei de către Svistilinîi Valentin, *l-au adăpostit* la domiciliul lor din s. Cojușna, r-nul Strășeni.

Tot el, pe parcursul lunii aprilie 2013, acționând împreună și de comun acord cu o altă persoană, urmărind scopul realizării în continuare a intențiilor sale infracționale privind practicarea cerșetoriei de către Svistilinîi Valentin, îl *transportau* zilnic la locul destinat pentru a cerși și anume pe străzile din or. Strășeni, unde Svistilinîi Valentin în timpul cerșitului era supravegheat de către Vitalie Friptu și o altă persoană, iar o parte din banii câștigați de pe urma practicării cerșetoriei, erau luați de către ultimii. Astfel, în circumstanțele indicate, Friptu Vitalie, acționând

împreună și de comun acord cu o altă persoană, urmărind scopul realizării intențiilor sale infracționale privind organizarea practicării cerșetoriei de către Svistilinîi Valentin, *l-au adăpostit* pe ultimul în cerșetorie până la sfârșitul lunii aprilie 2013.

Instanța a reținut că inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate.

Partea vătămată a declarat că inculpatul l-a adăpostit și a fost dus să cerșească în centul or. Strășeni, unde câștiga nu mai mult de 400 lei pe zi. În casa inculpatului a fost ținut închis timp de o săptămână, banii obținuți de pe urma cerșitului îi transmitea benevol soției inculpatului. Aflând că urmează să fie dus în Italia, pentru a se ocupa cu cerșitul, în momentul când soții Friptu erau plecați de acasă, cu un taxi a plecat de la ei.

Instanța a stabilit că o parte considerabilă din banii obținuți în urma practicării cerșetoriei de către Svistilinîi Valentin, rămâneau la ultimul, circumstanță ce exclude prezența semnului obligatoriu al traficului de ființe cum este „exploatarea”, și a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 302 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca organizarea cerșetoriei de două sau mai multe persoane cu scopul de a obține pentru sine sau pentru altul foloase materiale injuste.

3. Procurorul a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Friptu V. să fie condamnat în baza art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal la 8 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita careva activități pe un termen de 5 ani.

Apelantul a invocat că instanța nu a ținut cont că infracțiunea de trafic de persoane este una formală și realizarea măcar al unui element/acțiuni a laturii obiective este suficient pentru a incrimina comiterea acestei infracțiuni.

De asemenea, instanța nu s-a expus asupra calificativului „prin abuz de poziție de vulnerabilitate”, deoarece în cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit cu certitudine că inculpatul cunoștea foarte bine poziția de vulnerabilitate a părții vătămate, ce se exprimă prin deficiențele fizice ale acestuia (lipsa ambelor picioare), nu are familie, nu are loc de trai etc.

Probele administrate coroborează între ele și confirmă vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate.

Instanța incorect a apreciat probelor administrate și nu a ținut cont că infracțiunea respectivă este de o rezonanță socială sporită, ce atentează la sănătatea, integritatea corporală, libertatea, cinstea și demnitatea persoanei, pronunțând o sentință ilegală, deoarece în acțiunile inculpatului sunt prezente elementele infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2016, apelul a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Friptu Vitalie a fost condamnat în baza art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal la 7 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activități și ocupa funcții legate de turism pe un termen de 4 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, de la reținere.

Instanța de apel a constatat că în perioada lunilor martie-aprilie 2013, inculpatul Friptu V., aflându-se în s. Cojușna r-nul Strășeni, acționând împreună și de comun acord cu o altă persoană, în scopul exploatării prin cerșetorie a lui Svistilinîi Valentin, profitând de poziția de vulnerabilitate a acestuia, manifestată prin situația precară din punct de vedere a supraviețuirii sociale și faptul prezenței unei deficiențe

fizice (lipsa ambelor picioare), l-au adăpostit la domiciliul lor din s. Cojușna, r-nul Strășeni.

Tot el, pe parcursul lunii aprilie 2013, acționând împreună și de comun acord cu o altă persoană, urmărind scopul realizării în continuare a intențiilor sale infracționale privind exploatarea prin cerșetorie a lui Svistilinîi Valentin, îl transportau pe ultimul zilnic la locul destinat pentru a cerși și anume pe străzile din or. Strășeni, unde Svistilinîi Valentin în timpul cerșitului era supravegheat de către Vitalie Friptu și o altă persoană, iar toți banii câștigați de pe urma practicării cerșetoriei, erau luați de către ultimii. Astfel, în circumstanțele indicate, Friptu Vitalie, acționând împreună și de comun acord cu o altă persoană, urmărind scopul realizării intențiilor sale infracționale privind exploatarea prin cerșetorie a lui Svistilinîi Valentin, l-au adăpostit și exploatat pe ultimul în cerșetorie până la sfârșitul lunii aprilie 2013, când Svistilinîi Valentin a reușit să fugă de sub controlul inculpatului Vitalie Friptu și a celeilalte persoane.

Instanța a reținut că inculpatul nu a recunoscut vina și a declarat că a fost rugat să primească cu chirie o familie, Valentin Svistilinîi fiind adus pe timp de noapte, ultimul comunicându-i că va rămâne aproximativ două săptămâni. Peste o săptămâna, la rugămintea lui Valentin Svistilinîi a fost dus la piață, iar la solicitarea soției, Olga Friptu, care avea grijă de el a fost adus înapoi. Nu cunoaște când a plecat Valentin de la ei. Bani pentru chirie de la Valentin Svistilinîi nu a solicitat și nu l-a impus să cerșească. Banii pe care Valentin Svistilinîi îi obținea din cerșit erau transmiși soției, Olga Friptu, ultima transmițându-i lui pentru procurarea benzinei. Partea vătămată contribuia financiar pentru chirie, medicamente și motorină. Soția transporta partea vătămată la Strășeni și înapoi.

Totodată, vina inculpatului este dovedită pe deplin prin probele administrate, și anume:

declarațiile părții vătămate Svistilinîi Valentin, că în perioada lunii aprilie-mai 2013, a domiciliat în s. Cojușna, r-nul Strășeni, la soții Vitalie și Olga Friptu. Aceștia îl scoteau în fața magazinului din or. Strășeni, unde îl puneau să cerșească. Toți banii câștigați de pe cerșit îi transmitea lui Vitalie și Olgăi. Ulterior, a strâns careva sume bănești și a plecat la Chișinău;

procesul-verbal de confruntare între bănuitul Friptu Vitalie și partea vătămată, din care rezultă că inculpatul îl scotea pe Svistilinîi Valentin în centrul or. Strășeni, unde ultimul se ocupa cu cerșitul. Totodată, banii câștigați în urma cerșitului Valentin îi transmitea lui Vitalie și Olgăi, din motiv că aceștia aveau grijă de el;

Instanța de fond eronat a recalificat acțiunile inculpatului în baza art. 302 alin. (2) lit. b) Cod penal, fără un suport probatoriu în acest sens.

Or, prin probele administrate este dovedită vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal, adică transportarea, adăpostirea unei persoane, cu consimțământul acesteia, pentru cerșetorie, prin abuz de poziție de vulnerabilitate, acțiuni săvârșite de mai multe persoane.

Prin transportare se înțelege deplasarea cu un mijloc de transport a unei persoane dintr-un loc în altul, în aceleași scopuri.

Prin adăpostire se înțelege ascunderea victimei într-un loc care să-i permită făptuitorului a o folosi în scopurile infracțiunii menționate.

Abuzul de poziție de vulnerabilitate presupune traficul de ființe umane prin utilizarea părții slabe a victimei, a trăsăturilor ei sensibile sau negative.

Instanța de fond neîntemeiat nu s-a expus asupra calificativului „prin abuz de poziție de vulnerabilitate”.

Declarațiile inculpatului care indică că, partea vătămată a fost adusă la domiciliul său de o terță persoană, la gazdă, urmează a fi respinse, deoarece sunt combătute prin însuși declarațiile acestuia și ale părții vătămate, că inculpatul cu soția sa îl însoțeau în centrul or. Strășeni, unde îl puneau să cerșească, supraveghindu-l, iar seara îi luau banii și mergeau împreună acasă.

Instanța de fond, recalificând acțiunile inculpatului, nu a luat în considerație că această infracțiune este de o rezonanță socială sporită, ce atentează la sănătatea, integritatea corporală, libertatea, cinstea și demnitatea persoanei.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont că infracțiunea săvârșită este una deosebit de gravă, constituind o infracțiune răspândită și periculoasă, ce atentează la integritatea corporală și demnitatea persoanei, și care deseori conduce la săvârșirea altor infracțiuni, inculpatul fiind supus răspunderii penale pentru prima dată, este caracterizat pozitiv, are doi copii minori la întreținere.

5. Avocatul Marian Suduc a declarat recurs ordinar, în care solicit casarea acestei decizii și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul a invocat că instanța de apel eronat a concluzionat că acțiunile inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. **b)** Cod penal, deoarece nu a identificat careva acțiuni **de recrutare** a persoanelor pentru cerșetorie, **de întoarcere a vreunei datorii**, prin abuz de poziție de vulnerabilitate, prin înșelăciune, ori inculpatul nu a căutat victime sau alte persoane ba din contra partea vătămată a fost adusă de către Rafiev S. pentru a locui o perioadă de timp la el acasă, iar inculpatul nu a urmărit careva scopuri infracționale.

Indiferent de poziția de vulnerabilitate, partea vătămată era determinată de a cerși benevol.

Inculpatul nu a selectat partea vătămată în scopul **exploatării prin muncă**.

Nu a fost stabilită comiterea de către inculpat a acțiunilor care ar putea fi calificate ca **recrutare** prin înșelăciune sau abuz de poziție de vulnerabilitate, în scop de **exploatare prin muncă sau servicii forțate**.

Nu și-a găsit confirmare, în acțiunile inculpatului, existența elementului de transportare prin înșelăciune a victimei în **scop de exploatare prin muncă**.

Partea vătămată în nici un fel nu a fost înșelat de inculpat, el singur l-a rugat pe acesta să-l ducă în or. Strășeni să cerșească peste o perioadă de timp.

Faptele invocate în învinuire nu și-au găsit confirmare prin probele administrate și anume prin declarațiile părții vătămate și a martorilor care de fapt sunt și unicele probe ale acuzării pe care se bazează învinuirea, iar instanța de apel eronat a concluzionat că acțiunile inculpatului întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. **b)** Cod penal.

Probele acuzării sunt niște presupuneri și nu pot fi apreciate ca probe utile și concludente.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens.

Sub acest aspect se reține că recursul declarat este fondat în drept și pe temeiurile din art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cum ar fi că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar.

Însă, în recursul respectiv, în pofida prevederilor enunțate, nu este specificat, în raport cu relevanțele conținute în partea descriptivă a hotărârii contestate, asupra căror motive concrete invocate în apelul procurorului nu s-ar fi pronunțat instanța de apel, în situația în care apărarea în genere nu a declarat apel, și care ar fi esența erorilor concrete de drept și a circumstanțelor că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, că acesta este expus neclar, fiind omisă în totalitate și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens (*pct. 3., 5. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă că recursul declarat nu întrunește condițiile de conținut în partea vizată, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al avocatului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Or, conform prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea înaintată inculpatului, și încadrarea juridică corectă a acțiunilor lui infracționale, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, inclusiv declarațiile părții vătămate Svistilinii Valentin,

procesul-verbal de confruntare între Friptu Vitalie și Svistilinți Valentin, toate probele fiind apreciate în conformitate cu prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor, instanța de apel indicând argumentat și detaliat motivele pentru care a respins probele apărării, probele administrate pe caz demonstrând prezența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii prevăzute la art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal.

Soluția instanței de apel este conformă jurisprudenței naționale, conform căreia adăpostirea victimei este plasarea acesteia într-un loc ferit pentru a nu fi descoperită de către reprezentanții organelor de stat sau de terțe persoane care ar putea denunța traficanții. Prin transportare se înțelege deplasarea unei persoane dintr-un loc în altul în perimetrul unui stat, folosind diferite mijloace de transport. Abuzul de poziție de vulnerabilitate constă în utilizarea de către traficant a stării speciale în care se găsește o persoană datorită situației sale precare din punct de vedere al supraviețuirii sociale, situației create de o boală, deficiență fizică. Starea de vulnerabilitate poate fi condiționată de diferiți factori cum ar fi izolarea victimei, situația ei economică grea, psihică, lipsa de resurse sociale. Abuzarea de situația de vulnerabilitate a victimei constituie element al traficului. Prin situația de vulnerabilitate a victimei urmează de înțeles orice tip de vulnerabilitate, fie ea psihică, afectivă, familială, socială sau economică. Se are în vedere ansamblul de situații disperate care poate face un om să accepte abuzarea sa. Traficul de persoane în scopul practicării cerșetoriei prevăzut de art.165 CP, esențial se deosebește de organizarea cerșetoriei, stipulată în art.302 CP. Criteriul de diferențiere îl constituie existența sau absența elementului de viciere - constrângerea. În cazul traficului de persoane prin practicarea cerșetoriei, constrângerea apare sub diferite aspecte și în diverse forme, constituind un element obligatoriu (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 22.11.2004, nr.37 - Cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii*).

Prezența împrejurărilor enunțate, în speță și în acțiunile infracționale ale inculpatului, este demonstrată concludent prin probele administrate pe caz.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*).

Totodată, art. 6 din CEDO impune în sarcina instanței, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora, iar obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art. 6 § 1 din CEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (*hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos*).

Pe lângă aceasta, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele cauzei.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa

convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în alt sens decât cel pe care îl propune avocatul, este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală, și invocarea doar acestei chestiuni în recursul ordinar este lipsită de orice suport legal (*pct. 5. din decizie*).

Mai mult, motivele invocate în recursul de pe rol au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2.-5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor care au fost puse la baza hotărârii de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Este de reținut și faptul că argumentele recurentului sunt neîntemeiate și în virtutea faptului că și-a fondat criticele pe circumstanțe de fapt și drept neincriminate inculpatului în rechizitoriu, cum ar fi lit. **b**) din art. 165 alin. (2) Cod penal, acțiuni **de recrutare...**, **de întoarcere a vreunei datorii...**, de **exploatare prin muncă sau servicii forțate** (*pct. 5. din decizie*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea atacată cuprinde motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că în acțiunile inculpatului au fost întrunite elementele infracțiunii incriminate, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul de pe rol, în raport cu motivele invocate, este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

inadmisibilitatea recursului ordinar, declarat de avocatul Marian Suduc, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2016, în privința inculpatului Friptu Vitalie Vasile, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 01 septembrie 2016.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco